

Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası (Ünite Özeti)

Ders: T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Konu Kategorisi: 6. Ünite : Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası

Yazar: servetanlayan

Tarih: 19.05.2025 00:49

Konu İçeriği

ATATÜRK DÖNEMİ DIŞ POLİTİKANIN TEMEL İLKELERİ

1. Tam Bağımsızlık:

- **Örnek:** Lozan Antlaşması'nda kapitülasyonların kaldırılması ve Boğazların kontrolü.
- **Slogan:** "Ya istiklal ya ölüm!"

2. Gerçekçilik:

- Musul sorununda savaş yerine diplomasi tercih edilmesi.

3. Akılcılık:

- Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile Boğazların askerileştirilmesi.

4. Barışçılık:

- Balkan Antantı ve Sadabad Paktı ile bölgesel iş birliği.

5. Milli Menfaatler:

- Hatay'ın ana vatana katılması (1939).

I. DÖNEM DIŞ POLİTİKA (1923-1932)

1. Yabancı Okullar Sorunu:

- **Lozan Kararı:** Azınlık okullarının MEB'e bağlanması.
- **Fransa ile Çatışma:** Türkiye'nin okulları kapatma tehdidiyle Fransa'yı geri adım attırması.

2. Musul Sorunu:

- **Lozan Sonrası:** Haliç Konferansı ve Milletler Cemiyeti süreci.
- **Ankara Antlaşması (1926):** Musul'un Irak'a bırakılması ve 10 yıllık petrol geliri payı.

3. Nüfus Mübadelesi:

- **Anlaşmazlık:** İstanbul Rumları ve Batı Trakya Türklerinin statüsü.

-
- **Çözüm:** 1930 Ankara Antlaşması ile yerleşik nüfusun tanınması.

4. Dış Borçlar:

- **Osmanlı'dan Kalan Borçlar:** 1929 Buhranı nedeniyle ertelenmesi.
- **1954'e Uzayan Taksitler.**

II. DÖNEM DIŞ POLİTİKA (1932-1939)

1. Milletler Cemiyeti'ne Üyelik (1932):

- **Süreç:** İspanya ve Yunanistan'ın davetiyle üyelik.
- **Önem:** Uluslararası meşruiyetin artması.

2. Balkan Antantı (1934):

- **Katılanlar:** Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya, Romanya.
- **Amaç:** İtalya ve Almanya'nın yayılmacı politikalarına karşı savunma.

3. Montrö Boğazlar Sözleşmesi (1936):

- **Değişiklikler:**
 - Boğazların askerileştirilmesi.
 - Türkiye'ye tam kontrol hakkı.
- **Stratejik Kazanım:** II. Dünya Savaşı öncesi güvenlik.

4. Sadabad Paktı (1937):

- **Katılanlar:** Türkiye, İran, Irak, Afganistan.
- **Amaç:** İtalya'nın Orta Doğu hedeflerine karşı iş birliği.

5. Hatay'ın Ana Vatana Katılması (1939):

- **Süreç:**
 - 1936'da Fransa'nın Suriye'den çekilmesi.
 - 1938'de Hatay Cumhuriyeti'nin kurulması.
 - 1939'da Türkiye'ye katılma kararı.
- **Atatürk'ün Vizyonu:** "Kırk asırlık Türk yurdu esir kalmaz."

KRONOLOJİK ÖNEMLİ OLAYLAR

Tarih	Olay	Sonuç
1926	Ankara Antlaşması (Musul)	Musul Irak'a bırakıldı.
1932	Milletler Cemiyeti'ne üyelik	Uluslararası tanınırlık.
1934	Balkan Antantı	Batı sınırının güvenliği.
1936	Montrö Boğazlar Sözleşmesi	Boğazların askerileştirilmesi.
1939	Hatay'ın katılımı	Misak-ı Millî'nin tamamlanması.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Atatürk dönemi Türk dış politikası, "**Yurtta sulh, cihanda sulh**" ilkesi çerçevesinde şekillenmiştir. Bu dönemde:

- **Başarılar:** Montrö, Hatay, Balkan Antantı.
- **Zorluklar:** Musul kaybı ve borçların uzun vadeli etkisi.
- **Stratejik Denge:** Hem Batı hem Doğu ile iş birliği.

Önemli Not: Atatürk'ün dış politikadaki akılcı ve pragmatik yaklaşımı, Türkiye'nin II. Dünya Savaşı'na girmemesini de sağlamıştır. Bu dönem, modern Türkiye'nin uluslararası sistemdeki konumunun temellerini atmıştır.

Henüz yorum yapılmamış.